YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

27 päivänä lokakuuta 2009 *

Asiassa C-115/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landesgericht Linz (Itävalta) on esittänyt 5.3.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.3.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Land Oberösterreich

vastaan

ČEZ as,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat K. Lenaerts ja J.-C. Bonichot ja P. Lindh sekä tuomarit C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (esittelevä tuomari), P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, A. Ó Caoimh ja L. Bay Larsen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisen käsittelyn ja 10.3.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Land Oberösterreich, edustajinaan Rechtsanwalt J. Hintermayr, Rechtsanwalt F. Haunschmidt, Rechtsanwalt G. Minichmayr, Rechtsanwalt P. Burgstaller, Rechtsanwalt G. Tusek ja Rechtsanwalt C. Hadeyer,

– ČEZ as, edustajanaan Rechtsanwalt W. Moringer,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään E. Riedl, C. Rauscher ja C. Pesendorfer,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Ranskan hallitus, asiamiehenään A.-L. During,

– Puolan hallitus, asiamiehinään M. Dowgielewicz, M. Nowacki ja D. Krawczyk,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja B. Schima,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.4.2009 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 10, EY 12, EY 28 ja EY 43 artiklan tulkintaa.

2 Tämä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Land Oberösterreich ja ČEZ as (jäljempänä ČEZ) ja joka koskee haitallista vaikutusta tai sen vaaraa, joka liittyy ionisoivaan säteilyyn, jonka väitetään vaikuttavan kyseisen Landin omistamiin Itävallassa sijaitseviin maatalousmaihin siksi, että ČEZ käyttää Tšekin tasavallan alueella Temelínissä sijaitsevaa ydinvoimalaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

Euratomin perustamissopimus

3 EA 1 artiklan toisessa kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisön päämääränä on toteuttamalla ydinteollisuuden nopeaa rakentamista ja kasvua varten tarvittavat edellytykset myötävaikuttaa elintason nousuun jäsenvaltioissa ja yhteyksien kehittämiseen muiden maiden kanssa.”

4 EA 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisö päämääränsä toteuttamiseksi tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin:

– –

b) laatii yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi sekä huolehtii niiden noudattamisesta;

c) helpottaa investointeja ja varmistaa ydinenergian kehittämisessä tarvittavien peruslaitosten rakentamisen yhteisössä erityisesti kannustamalla yritysten aloitteita;

– –”

5 EA 30–EA 39 artikla muodostavat Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston, jonka otsikko on ”Määräykset ydinenergia-alan kehityksen edistämisestä”, III luvun, jonka otsikko on ”Terveyden suojelu”.

6 EA 30 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisössä vahvistetaan perusnormit väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta.

Ilmaisulla ’perusnormit’ tarkoitetaan:

a) riittävän turvallisuuden kannalta suurimpia sallittuja annoksia,

b) suurimpia sallittuja säteilyaltistus- ja kontaminaatioasteita,

– –”

7 EA 31 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Komissio laatii perusnormit saatuaan lausunnon asiantuntijaryhmältä, jonka tieteellis-tekninen komitea nimeää jäsenvaltioiden tieteellisten asiantuntijoiden, erityisesti kansanterveyden asiantuntijoiden keskuudesta. – –

Euroopan parlamenttia kuultuaan ja saatuaan komissiolta komiteoiden lausunnot neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta perusnormit.”

8 EA 32 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Perusnormeja voidaan tarkistaa tai täydentää 31 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti komission tai jäsenvaltion pyynnöstä.

Komission on tutkittava jokainen tällainen jäsenvaltion pyyntö.”

9 EA 33 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot antavat tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset vahvistettujen perusnormien noudattamisen varmistamiseksi – –

Komissio antaa tarpeelliset suositukset jäsenvaltioissa sovellettavien määräysten yhdenmukaistamisen varmistamiseksi.

Tätä varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedoksi kaikki tämän sopimuksen voimaantullessa sovellettavat määräykset sekä myöhemmät ehdotukset tällaisiksi määräyksiksi.

– –”

10 EA 35 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jokainen jäsenvaltio perustaa tarvittavat laitokset radioaktiivisuustason jatkuvaan valvontaan vesistöissä, ilmassa ja maaperässä sekä perusnormien noudattamisen valvontaa varten.

Komissiolla on oikeus päästä tällaisiin valvontalaitoksiin, ja se voi tarkastaa niiden toiminnan ja tehokkuuden.”

11 EA 36 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Toimivaltaisten viranomaisten on määräajoin annettava komissiolle tietoja 35 artiklassa tarkoitetusta valvonnasta komission pitämiseksi tietoisena radioaktiivisuustasosta, jolle väestö altistuu.”

12 EA 37 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle yleiset tiedot missä tahansa muodossa olevan radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevista suunnitelmista sen arvioimiseksi, aiheuttaako suunnitelman toteuttaminen veden, maaperän tai ilman radioaktiivista saastumista toisen jäsenvaltion alueella.

Kuultuaan 31 artiklassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää komissio antaa lausuntonsa kuuden kuukauden määräajassa.”

13 EA 38 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Komissio antaa jäsenvaltioille suosituksia radioaktiivisuustasosta ilmassa, vesistöissä ja maaperässä.

Kiireellisissä tapauksissa komissio antaa direktiivin, jolla asianomainen jäsenvaltio velvoitetaan toteuttamaan komission asettamassa määräajassa kaikki tarvittavat toimenpiteet perusnormien rikkomisen estämiseksi sekä säännösten noudattamisen varmistamiseksi.

Jos valtio ei asetetussa määräajassa noudata komission direktiiviä, komissio tai jokainen jäsenvaltio, jota asia koskee, voi 141 ja 142 artiklasta poiketen saattaa asian viipymättä yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.”

14 EA 192 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.”

Ydinturvallisuutta koskeva yleissopimus

15 Euroopan atomienergiayhteisön liittyminen 17.6.1994 tehtyyn ydinturvallisuutta koskevaan yleissopimukseen hyväksyttiin 16.11.1999 tehdyllä komission päätöksellä 1999/819/Euratom (EYVL L 318, s. 20). Myös kaikki jäsenvaltiot ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolia.

16 Tähän päätökseen 1999/819, sellaisena kuin se on muutettuna 29.4.2004 tehdyllä komission päätöksellä 2004/491/Euratom (EUVL L 172, s. 7), liitetyn ilmoituksen kolmannessa kohdassa todetaan seuraavaa: ”Yhteisöllä on Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 2 artiklan b alakohdan sekä toisen osaston III luvun ’Terveyden suojelu’ asiaa koskevien artiklojen mukaisesti jaettu toimivalta – – jäsenvaltioiden kanssa yleissopimuksen 7 ja 14–19 artiklan soveltamisaloilla.”

17 Ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 1 artiklan ii kohdan mukaan kyseisen yleissopimuksen tavoitteena on muun muassa ”järjestää ja ylläpitää ydinlaitoksissa tehokkaita suojia mahdollisia säteilyvaaroja vastaan yksilöiden, yhteiskunnan ja ympäristön suojelemiseksi näistä laitoksista peräisin olevan ionisoivan säteilyn haitallisilta vaikutuksilta”.

18 Ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Kukin sopimuspuoli huolehtii lainsäädäntöön ja valvontaan liittyvien järjestelyjen luomisesta ja ylläpitämisestä ydinlaitosten turvallisuutta varten.

2. Lainsäädäntöön ja valvontaan liittyvät järjestelyt edellyttävät

i) sovellettavien kansallisten turvallisuusvaatimusten ja -säännösten vahvistamista,

ii) ydinlaitoksia koskevaa lupajärjestelmää ja ilman lupaa tapahtuvan ydinlaitoksen käytön kieltämistä;

iii) ydinlaitosten valvontaan liittyvää tarkastus- ja arviointijärjestelmää sen varmistamiseksi, että sovellettavia säännöksiä ja lupaehtoja noudatetaan;

iv) sovellettavien säännösten ja lupaehtojen täytäntöönpanoa, johon kuuluu valta keskeyttää, muuttaa tai peruuttaa annettu lupa.”

19 Tämän saman yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli perustaa tai nimeää valvontaviranomaisen, jonka tehtävänä on panna täytäntöön 7 artiklassa tarkoitetut lainsäädäntöön ja valvontaan liittyvät järjestelyt ja jolla on riittävät valtuudet ja toimivalta sekä taloudelliset ja inhimilliset voimavarat, jotta se voi suoriutua sille määrätyistä velvollisuuksista.”

20 Kyseisen yleissopimuksen 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Turvallisuuden arviointi ja todentaminen”, määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli toteuttaa aiheelliset toimenpiteet varmistaakseen, että

i) ennen kunkin ydinlaitoksen rakentamista ja käyttöönottoa sekä koko laitoksen olemassaolon ajan tehdään kattavia ja järjestelmällisiä turvallisuusarviointeja; arviointien on oltava tarkoin dokumentoituja ja ne on myöhemmin ajantasaistettava käyttökokemuksen ja merkittävän uuden turvallisuustietämyksen perusteella sekä tarkastettava valvontaviranomaisen valvonnassa;

ii) analyysien, valvonnan, testien ja tarkastusten avulla todennetaan, että ydinlaitoksen fyysinen tila ja käyttö vastaavat jatkuvasti sen suunnittelua, sovellettavia kansallisia turvallisuusvaatimuksia sekä käyttöä koskevia rajoituksia ja ehtoja.”

21 Ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Säteilyturvallisuus”, määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli toteuttaa aiheelliset toimenpiteet varmistaakseen, että ydinlaitoksesta johtuva työntekijöiden ja väestön säteilyaltistus pidetään kaikissa käyttötilanteissa niin pienenä kuin kohtuullisin toimenpitein on mahdollista ja että ketään yksilöä ei altisteta säteilyannoksille, jotka ylittävät annetut kansalliset enimmäisarvot.”

22 Kyseisen yleissopimuksen 16–19 artiklassa, joiden otsikot ovat ”Hätätilavalmius”, ”Sijoituspaikka”, ”Suunnittelu ja rakentaminen” ja ”Käyttö”, määrätään näihin kysymyksiin liittyvistä eri velvoitteista.

Direktiivi 96/29/Euratom

23 Perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta 13.5.1996 annettu neuvoston direktiivi 96/29/Euratom (EYVL L 159, s. 1) hyväksyttiin EA 31 ja EA 32 artiklan perusteella.

24 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin toimintoihin, joihin liittyy ionisoivan säteilyn vaara joko keinotekoisesta säteilylähteestä tai luonnon säteilylähteestä silloin, kun luonnon radionuklideja prosessoidaan tai on prosessoitu niiden radioaktiivisten, halkeamis- tai hyötöominaisuuksien vuoksi, kuten:

a) radioaktiivisten aineiden tuotantoon, prosessointiin, käsittelyyn, käyttöön, hallussapitoon, varastointiin, kuljetukseen, yhteisöön tuontiin ja yhteisöstä vientiin sekä loppusijoitukseen,

b) minkä tahansa ionisoivaa säteilyä lähettävän sähkölaitteen käyttöön, jos laitteessa on yli 5 kV:n potentiaalierolla toimivia osia,

c) mihin tahansa muuhun jäsenvaltion nimeämään toimintaan.”

25 Saman direktiivin 4 artiklan, jonka otsikko on ”Luvat”, 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä artiklassa säädettyjä tapauksia lukuun ottamatta jäsenvaltioiden on edellytettävä, että seuraaville toiminnoille on myönnetty ennakkolupa:

a) ydinpolttoaineen kiertojärjestelmään kuuluvien laitosten käyttö ja käytöstä poistaminen – –”

26 Direktiivin 96/29 6 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että:

a) optimointiperiaatteen mukaisesti kaikki altistukset pidetään niin pieninä kuin käytännön toimenpitein on mahdollista ottaen huomioon taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät,

b) kaikista tässä tarkoitetuista eri toiminnoista aiheutuvien annosten summa ei saa olla suurempi kuin säteilylle altistuville työntekijöille, harjoittelijoille ja opiskelijoille sekä kansalaisille tässä osastossa vahvistetut annosrajat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 12 artiklan soveltamista.”

27 Kyseisen direktiivin 13 artiklassa vahvistetaan noudatettavat kansalaisten annosrajat.

28 Saman direktiivin VIII osastossa, jonka otsikko on ”Väestön säteilysuojelun toteuttaminen tavanomaisissa olosuhteissa”, olevassa 43 artiklassa, jonka otsikko on ”Perusperiaate”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on luotava tarvittavat edellytykset varmistaakseen väestön suojelun parhaalla mahdollisella tavalla 6 artiklassa esitettyjen periaatteiden pohjalta sekä soveltaakseen väestön operatiivisen suojelun keskeisiä periaatteita.”

29 Direktiivin 96/29 44 artiklassa, jonka otsikko on ”Lupaedellytykset toiminnoille, joihin liittyy väestöön kohdistuvan ionisoivan säteilyn vaara”, säädetään seuraavaa:

”Väestön operatiivisella suojelulla tavanomaisissa olosuhteissa, kun on kyse ennakkoluvan vaativista toiminnoista, tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä ja tutkimuksia sellaisten tekijöiden havaitsemiseksi ja poistamiseksi, jotka voivat minkä tahansa ionisoivalle säteilylle altistavan toiminnan aikana aiheuttaa väestölle sellaisen altistusvaaran, että sitä ei voida jättää ottamatta huomioon säteilysuojelun kannalta. Suojelun on sisällettävä seuraavat toimet:

a) altistumisen vaaraa aiheuttavia laitoksia koskevat suunnitelmat ja laitosten aiottu sijainti kyseisellä alueella on tutkittava ja hyväksyttävä säteilysuojelun kannalta,

b) uusien laitosten käyttöönotto on hyväksyttävä edellyttäen, että on varmistettu riittävä suojelu säteilyaltistukselta ja laitosten ulkopuolelle mahdollisesti leviävältä radioaktiiviselta kontaminaatiolta ottaen tarvittaessa huomioon väestötilastolliset, sää-, geologiset, vesistö- ja ekologiset tekijät,

c) radioaktiivisia päästöjä koskevat suunnitelmat on tutkittava ja hyväksyttävä.

Nämä tehtävät on suoritettava noudattaen toimivaltaisten viranomaisten määrittelemiä altistumisen vaaran laajuuteen perustuvia sääntöjä.”

30 Kyseisen direktiivin 45 artiklan, jonka otsikko on ”Väestön annosten arviointi”, sanamuoto on seuraava:

”Toimivaltaisten viranomaisten on:

a) varmistettava, että 44 artiklassa tarkoitetuista toiminnoista aiheutuneet annokset arvioidaan mahdollisimman totuudenmukaisesti sekä koko väestölle että väestön vertailuryhmille kaikilla niillä alueilla, missä tällaisia ryhmiä voi olla,

b) päätettävä määritysten suoritusvälit ja toteutettava tarvittavat toimet väestön vertailuryhmien määrittämiseksi ottaen huomioon radioaktiivisten aineiden efektiiviset kulkeutumisreitit,

c) varmistettava, että väestön annosarvioissa otetaan huomioon säteilyvaarat ja

– määritetään ulkoisesta säteilystä aiheutuvat annokset ja tarvittaessa ilmoitetaan kyseisen säteilyn laatu,

– arvioidaan radionuklidien saannot ja ilmoitetaan radionuklidien laji sekä tarvittaessa niiden fysikaalinen ja kemiallinen olomuoto sekä määritetään radionuklidien aktiivisuudet ja konsentraatiot,

– määritetään annokset, jotka väestön vertailuryhmät voivat saada, ja eritellään näiden ryhmien erityispiirteet,

d) edellytettävä, että ulkoisen altistuksen mittaustulokset, radionuklidien saannosta ja radioaktiivisesta kontaminaatiosta tehdyt arviot sekä vertailuryhmien ja väestön saamien annosten määritystulokset tallennetaan.”

31 Saman direktiivin 46 artiklassa otsikon ”Tarkastukset” alla säädetään seuraavaa:

”Väestön terveyden suojelemiseksi jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tarkastusjärjestelmä tämän direktiivin mukaisesti annettujen säännösten täytäntöönpanemiseksi ja säteilysuojelua koskevan valvonnan käynnistämiseksi.”

32 Direktiivin 96/29 47 artiklan, jonka otsikko on ”Yritysten velvollisuudet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että yritykset, jotka ovat vastuussa 2 artiklassa tarkoitetuista toiminnoista, harjoittavat niitä noudattaen väestön terveyden suojelun periaatteita säteilysuojelun alalla ja toteuttavat erityisesti seuraavat toimenpiteet laitoksissaan:

a) järjestävät ympäristön ja väestön suojelun optimaalisella tavalla ja ylläpitävät tätä tasoa,

b) tarkastavat teknisten laitteiden tehokkuuden ympäristön ja väestön suojelussa,

c) hyväksyvät käyttöönsä säteilysuojelun valvonnan kannalta tarpeelliset laitteet ja menetelmät ympäristön ja väestön säteilyaltistuksen ja radioaktiivisen kontaminaation mittaamiseksi ja arvioimiseksi,

d) huolehtivat mittauslaitteiden säännöllisestä kalibroinnista sekä niiden moitteettomasta toiminnasta ja asianmukaisesta käytöstä.”

33 Kyseisen direktiivin 48–53 artikla, jotka muodostavat sen IX osaston, liittyvät interventioon säteilyhätätilanteessa.

34 Saman direktiivin 54 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistetaan perusnormit työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta ja pyritään siihen, että jäsenvaltiot panisivat ne yhdenmukaisesti täytäntöön. Jos jäsenvaltio aikoo vahvistaa tässä direktiivissä vahvistettuja tiukempia annosrajoja, sen on ilmoitettava tästä komissiolle ja jäsenvaltioille.”

35 On kiistatonta, että Itävallan tasavalta ei ole toimittanut tällaisia tietoja komissiolle eikä muille jäsenvaltioille.

Kansallinen säännöstö

36 Itävallan siviililain (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä ABGB) 364 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kiinteistön omistaja voi kieltää naapurikiinteistöltä peräisin olevat jätevedet, savun, kaasun, lämmön, hajun, melun, tärinän ja muut vastaavat vaikutukset siltä osin kuin ne ylittävät paikallisissa olosuhteissa tavanomaisen tason ja haittaavat alueella tavanomaista kiinteistön käyttämistä olennaisesti. Suorat päästöt on ilman erityistä oikeusperustetta kaikissa olosuhteissa kielletty.”

37 ABGB:n 364 a §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos naapurikiinteistöllä sijaitsevasta kaivoksesta taikka viranomaisten hyväksymästä laitoksesta kuitenkin aiheutuu hyväksyttävää tasoa suurempaa haittaa, on kiinteistön omistajalla ainoastaan oikeus vaatia korvausta vahingosta tuomioistuinteitse silloinkin, kun vahinko on aiheutunut seikoista, joita ei otettu huomioon viranomaiskäsittelyssä.”

Pääasian oikeudenkäynti ja sen asiayhteys

38 Land Oberösterreich omistaa kiinteistöjä, joita käytetään maanviljelykseen ja koeviljelyyn ja joilla sijaitsee maatalousalan oppilaitos. Nämä kiinteistöt sijaitsevat Itävallassa noin 60 kilometrin etäisyydellä Temelínin ydinvoimalasta, joka sijaitsee puolestaan Tšekin alueella 50 kilometrin päässä Itävallan rajasta.

39 Energiahuoltoyritys ČEZ, joka on Tšekin oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö, josta Tšekin valtio omistaa enemmistön, käyttää kyseistä voimalaa.

40 Tšekin viranomaiset antoivat vuonna 1985 luvan Temelínin ydinvoimalan rakentamiselle ja käytölle, ja se otettiin koekäyttöön 9.10.2000.

41 Vuonna 2001 Land Oberösterreich ja tietyt yksityiset maanomistajat nostivat Landesgericht Linzissä kanteita ABGB:n 364 §:n 2 momentin perusteella, jotta ČEZ velvoitettaisiin lopettamaan haitalliset vaikutukset tai torjumaan niiden vaarat, jotka liittyvät kyseisestä voimalasta mahdollisesti peräisin olevaan ionisoivaan säteilyyn.

42 Land Oberösterreichin mukaan kyseisen ydinvoimalan tavanomaisen toiminnan tuottama radioaktiivisuus tai ainakin saastumisvaara, joka liittyy voimalan käyttöön ja sen mahdollisiin toimintahäiriöihin, haittaa pysyvästi sen omistamien kiinteistöjen tavanomaista käyttöä. Land Oberösterreichin mukaan kieltokanteen, joka on tarvittaessa preventiivinen, nostamista koskevat edellytykset täyttyvät näin ollen.

43 Lisäksi Itävallan tasavalta ja Tšekin tasavalta ovat neuvotelleet kyseisestä voimalasta. Näihin neuvotteluihin liittyvä pöytäkirja allekirjoitettiin 12.12.2000 Melkissä (Itävalta). Nämä kaksi jäsenvaltiota hyväksyivät 29.11.2001 asiakirjan, jonka otsikko on ”Melkin prosessin päätelmät ja sen jatko”, johon viitataan muun muassa Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan yhteisessä julistuksessa, joka koskee niiden kahdenvälistä sopimusta Temelínin ydinvoimalasta ja joka on liitetty kymmenen uuden jäsenvaltion, joihin Tšekin tasavalta kuuluu, liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan, joka allekirjoitettiin Ateenassa 16.4.2003 (EUVL L 236, s. 17); tällä

julistuksella nämä kaksi jäsenvaltiota vahvistivat, että ne täyttäisivät kahdenväliset velvoitteensa edellä mainittujen päätelmien yhteydessä.

44 Temelínin ydinvoimala on toiminut täydellä teholla vuodesta 2003 lähtien.

45 Kuten ydinturvallisuudesta Euroopan unionissa neuvostolle ja Euroopan parlamentille 6.11.2002 annetusta komission tiedonannosta (KOM(2002) 605 lopullinen) ilmenee, neuvotteluissa, jotka johtivat kymmenen uuden jäsenvaltion liittymiseen vuonna 2004, ehdokasvaltioiden ydinvoimaloihin liittyvät ydinturvallisuuskysymykset olivat erityisen huomion kohteena 3. ja 4.6.1999 Kölnissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätöslauselmien, joissa komissiota kehotettiin valvomaan korkeatasoisten turvallisuusnormien noudattamista Keski- ja Itä-Euroopassa, hyväksymisen jälkeen. Tällä tavoin toteutettu arviointi johti milloin ydinreaktoreiden purkamiseen milloin suosituksiin, joilla pyrittiin ydinreaktoreiden parantamiseen niiden saattamiseksi turvallisuustasolle, joka vastasi vastaavien reaktoreiden turvallisuustasoa Euroopan unionissa, ja komissio ja neuvosto seurasivat näiden suositusten tosiasiallista täytäntöönpanoa (ks. erityisesti kyseisen tiedonannon johdanto-osan 4 kohta sekä sen 1.1 kohdan b alakohta ja 3.2 kohta).

46 Samanaikaisesti Melkin prosessin kanssa, jossa komissiolla oli aktiivinen rooli Tšekin ja Itävallan viranomaisten välisen vuoropuhelun helpottamisessa, komissio ja neuvosto arvioivat Temelínin voimalan turvallisuuden samalla tavalla kuin ehdokasmaiden muiden ydinlaitosten turvallisuuden, ja arvioinnin tulokset osoittivat, että kyseisen voimalan ydinturvallisuustaso oli tyydyttävä, kunhan annetut suositukset pantaisiin täytäntöön (ks. kyseisen tiedonannon 1.1 kohdan b alakohta).

47 Lisäksi ja kuten komission tiedonannon, joka koskee yhteenvetoa toimista, jotka on vuosina 2004 ja 2005 toteutettu Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III–X luvun täytäntöönpanemiseksi (KOM(2006) 395 lopullinen), 5.3.2 kohdasta ilmenee, Tšekin tasavallan liityttyä Euroopan unioniin Temelínissä suoritettiin vuosina 2004 ja 2005 tarkastuksia EA 35 artiklan mukaisesti.

48 Komissio antoi myös 24.11.2005 päivätyn lausunnon Tšekin tasavallassa sijaitsevan Temelínin ydinvoimalaitoksen muutostöissä syntyvän radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevasta suunnitelmasta Euratomin perustamissopimuksen 37 artiklan mukaisesti (EUVL C 293, s. 40). Kyseisessä lausunnossa komissio katsoi muun muassa, että ”Temelínin ydinvoimalaitoksen muutostöissä missä hyvänsä muodossa syntyvän radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevan suunnitelman toteuttaminen tavanomaisen toiminnan yhteydessä tai yleisissä tiedoissa tarkastellun tyyppisessä ja laajuisessa onnettomuustilanteessa ei todennäköisesti aiheuta toisen jäsenvaltion alueella radioaktiivista saastumista, joka olisi merkittävää ihmisten terveyden tai veden, maaperän ja ilman laadun kannalta”.

49 Temelínin ydinvoimalan kaksi reaktoria tarkastettiin 3.11.2006, ja ne katsottiin lopullisesti voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisiksi.

Ennakkoratkaisukysymykset

50 Landesgericht Linz esittää, että aikaisemman oikeuskäytännön mukaan ABGB:n 364 a §:ää, jossa suljetaan pois kieltokanteiden nostaminen immissioiden lopettamiseksi, kun laitoksilla on hallinnollinen lupa, sovellettiin myös laitoksiin, joille muut kuin Itävallan viranomaiset olivat antaneet luvan, kun kyseinen immissio sallittiin kansainvälisessä oikeudessa ja kun jäsenvaltiossa, josta immissio oli peräisin, sovellettavat lupaedellytykset olivat pääosin samat kuin Itävallassa sovellettavat lupaedellytykset.

51 Oberster Gerichtshof katsoi kuitenkin 4.4.2006 antamassaan tuomiossa, että yksinomaan Itävallan viranomaisten myöntämät luvat kuuluvat kyseisen 364 a §:n soveltamisalaan. Sen mukaan tämä säännös perustuu nimittäin yksinomaan eri kansallisten intressien arviointiin, eikä ole mitenkään perusteltua, että Itävallan lainsäätäjä asettaa rajoituksia Itävallassa sijaitsevien kiinteistöjen, joihin haitat kohdistuvat, omistusoikeudelle pelkästään muiden valtioiden talouden suojelemiseksi ja niiden yleisen edun nimissä.

52 Landesgericht Linzin mukaan Oberster Gerichtshofin tällä tavoin hyväksymä tulkinta voi olla yhteisön oikeuden vastainen, koska siinä kohdellaan eri tavalla laitoksia, joilla on Itävallan viranomaisten myöntämä lupa, ja laitoksia, joilla on toisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämä lupa.

53 Koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin olettaa, että EY:n ja Euratomin perustamissopimuksissa tai näiden perusteella annetussa johdetussa oikeudessa ei ole määräyksiä eikä säännöksiä, jotka koskevat ydinvoimaloille myönnettäviä lupia ja näiden lupien tunnustamista muissa jäsenvaltioissa kuin niissä, jotka ovat ne myöntäneet, se pohtii, onko tällä tavoin todettu erilainen kohtelu EY 10, EY 12, EY 28 tai EY 43 artiklan vastaista.

54 Tässä tilanteessa Landesgericht Linz on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1 a) Onko kyseessä EY 28 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan vastaava toimenpide, kun yritys, joka käyttää tietyssä jäsenvaltiossa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön ja asiaa koskevien yhteisön oikeuden säännösten mukaisesti voimalaa, jossa se tuottaa eri jäsenvaltioihin toimittamaansa sähköä, velvoite-

taan naapurijäsenvaltion tuomioistuimen antaman tuomion, jossa määrätään lopettamaan kyseisestä voimalasta peräisin oleva mahdollinen immissio ja joka on tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun asetuksen [EY N:o 44/2001] [(EYVL 2001, L 12, s. 1)] nojalla täytäntöönpantavissa kaikissa jäsenvaltioissa, mukaisesti muuttamaan kyseistä laitosta, jotta se on toisen jäsenvaltion teknisten standardien mukainen, tai jopa lopettamaan kyseisen laitoksen toiminta, jos kyseisiä muutoksia ei laitoskokonaisuuden monimutkaisuuden vuoksi voida tehdä, tilanteessa, jossa tämä tuomioistuin ei kyseisen jäsenvaltion korkeimman tuomioistuimen suorittaman kansallisten säännösten tulkinnan vuoksi voi ottaa huomioon laitoksen sijaintijäsenvaltion viranomaisten myöntämää olemassa olevaa toimintalupaa voimalalle, vaikka se ottaisi tällaisen kieltokanteen yhteydessä huomioon kansallisten viranomaisten myöntämän toimintaluvan laitokselle, joten kun on kyse oikeuspaikkana olevan valtion viranomaisten myöntämän luvan nojalla toimivasta laitoksesta, immission lopettamiseen ei voitaisi velvoittaa?

b) Onko EY:n perustamissopimuksessa vahvistettuja oikeuttamisperusteita tulkittava siten, että jäsenvaltion oikeudessa on joka tapauksessa lainvastaista tehdä erottelu kansallisten viranomaisten ja toisen jäsenvaltion viranomaisten laitoksille myöntämien lupien välillä ainakin sikäli kuin tämä erottelu perustuu haluun suojella yksinomaan oman valtion kansantaloutta muttei toisen jäsenvaltion kansantaloutta, koska tämä on puhtaasti taloudellinen peruste, jota ei sellaisena tunnusteta suojelun arvoiseksi perusvapautena?

c) Onko EY:n perustamissopimuksessa vahvistettuja oikeuttamisperusteita ja niihin liittyvää suhteellisuusperiaatetta tulkittava siten, että jäsenvaltion oikeudessa tehty yleinen erottelu kansallisten viranomaisten ja toisen jäsenvaltion viranomaisten laitoksille myöntämien lupien välillä on joka tapauksessa lainvastainen, koska sijaintijäsenvaltion laitoksen, jolle kyseisen jäsenvaltion viranomaiset ovat antaneet luvan, käyttöä on arvioitava toisen jäsenvaltion kansallisissa tuomioistuimissa kussakin yksittäistapauksessa sen perusteella, millaisen tosiasiallisen vaaran laitoksen käyttö aiheuttaa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai terveydelle tai muille tunnustetuille yleistä etua koskeville pakottaville vaatimuksille?

d) Kun otetaan huomioon suhteellisuusperiaate, jota on tarkasteltava oikeuttamisperusteiden yhteydessä, onko jäsenvaltion tuomioistuinten velvollisuutena joka tapauksessa kohdella sijaintijäsenvaltiossa myönnettyä laitoksen toimintalupaa samalla tavoin kuin kansallisten viranomaisten myöntämää toimintalupaa, jos sijaintijäsenvaltiossa myönnetty toimintalupa vastaa oikeudellisesti tarkasteltuna käytännössä kansallisten viranomaisten myöntämää toimintalupaa?

e) Onko edellä mainittujen kysymysten tarkastelussa merkitystä sillä, että sijaintijäsenvaltiossa luvan saanut laitos on ydinvoimala, kun taas toisessa jäsenvaltiossa, jossa on vireillä kieltokanne ydinvoimalan aiheuttaman mahdollisen immission lopettamiseksi, tämäntyyppisten laitosten käyttö ei per se ole sallittua, vaikka kyseisessä valtiossa toimii muita ydinteknisiä laitoksia?

f) Jos ensimmäisen kysymyksen a kohdassa esitetty kansallisen oikeuden tulkinta on EY 28 artiklan vastainen, onko jäsenvaltion tuomioistuinten, joissa on vireillä tällainen kieltokanne, velvollisuutena tulkita kansallista oikeutta yhteisön oikeuden mukaisesti siten, että ilmaisu ’viranomaisten hyväksymä laitos’ voi kattaa sekä kansallisten viranomaisten että toisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämät toimintaluvat?

2 a) Onko se, että yritys, joka käyttää jäsenvaltiossa voimalaa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön ja asiaa koskevien yhteisön oikeuden säännösten mukaisesti, velvoitetaan naapurijäsenvaltion tuomioistuimen antaman tuomion, jossa määrätään lopettamaan kyseisestä voimalasta peräisin oleva mahdollinen immissio ja joka on [asetuksen N:o 44/2001] nojalla täytäntöönpantavissa kaikissa jäsenvaltioissa, mukaisesti muuttamaan kyseistä laitosta, jotta se on toisen jäsenvaltion teknisten standardien mukainen, tai jopa lopettamaan kyseisen laitoksen toiminta, jos kyseisiä muutoksia ei laitoskokonaisuuden

monimutkaisuuden vuoksi voida tehdä, tilanteessa, jossa tämä tuomioistuin ei kyseisen jäsenvaltion korkeimman tuomioistuimen suorittaman kansallisten säännösten tulkinnan vuoksi voi ottaa huomioon laitoksen sijaintijäsenvaltion viranomaisten myöntämää olemassa olevaa toimintalupaa voimalalle, vaikka se ottaisi tällaisen kieltokanteen yhteydessä huomioon kansallisten viranomaisten myöntämän toimintaluvan laitokselle, joten kun on kyse oikeuspaikkana olevan valtion viranomaisten myöntämän luvan nojalla toimivasta laitoksesta, immission lopettamiseen ei voitaisi velvoittaa, yhdenmukaista EY 43 artiklassa asetetun kiellon rajoittaa toisen jäsenvaltion kansalaisten sijoittautumisvapautta toisen jäsenvaltion alueelle kanssa?

b) Onko sijoittautumisvapauden rajoittamista koskevia oikeuttamisperusteita tulkittava siten, että jäsenvaltion oikeudessa on joka tapauksessa lainvastaista tehdä erottelu kansallisten viranomaisten ja toisen jäsenvaltion viranomaisten laitoksille myöntämien lupien välillä ainakin sikäli kuin tämä erottelu perustuu haluun suojella yksinomaan oman valtion kansantaloutta muttei toisen jäsenvaltion kansantaloutta, koska tämä on puhtaasti taloudellinen peruste, jota ei sellaisena tunnusteta suojelun arvoiseksi perusvapautena?

c) Onko EY:n perustamissopimuksessa vahvistettuja sijoittautumisvapauden rajoittamista koskevia oikeuttamisperusteita ja erityisesti suhteellisuusperiaatetta tulkittava siten, että jäsenvaltion oikeudessa tehty yleinen erottelu kansallisten viranomaisten ja toisen jäsenvaltion viranomaisten laitoksille myöntämien lupien välillä on joka tapauksessa lainvastainen, koska sijaintijäsenvaltion laitoksen, jolle kyseisen jäsenvaltion viranomaiset ovat antaneet luvan, käyttöä on arvioitava toisen jäsenvaltion kansallisissa tuomioistuimissa kussakin yksittäistapauksessa sen perusteella, millaisen tosiasiallisen vaaran laitoksen käyttö aiheuttaa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai terveydelle tai muille tunnustetuille yleistä etua koskeville pakottaville vaatimuksille?

d) Kun otetaan huomioon suhteellisuusperiaate, jota on tarkasteltava sijoittautumisvapauteen puuttumiseen liittyvien oikeuttamisperusteiden yhteydessä, onko jäsenvaltion tuomioistuinten velvollisuutena joka tapauksessa kohdella

sijaintijäsenvaltiossa myönnettyä laitoksen toimintalupaa samalla tavoin kuin kansallisten viranomaisten myöntämää toimintalupaa, jos sijaintijäsenvaltiossa myönnetty toimintalupa vastaa oikeudellisesti tarkasteltuna käytännössä kansallisten viranomaisten myöntämää toimintalupaa?

e) Onko edellä mainitun kysymyksen tarkastelussa myös sijoittautumisvapauden yhteydessä merkitystä sillä, että sijaintijäsenvaltiossa luvan saanut laitos on ydinvoimala, kun taas toisessa jäsenvaltiossa, jossa on vireillä kieltokanne ydinvoimalan aiheuttaman mahdollisen immission lopettamiseksi, tämäntyyppisten laitosten käyttö ei per se ole sallittua, vaikka kyseisessä valtiossa toimii muita ydinteknisiä laitoksia?

f) Jos toisen kysymyksen a kohdassa esitetty kansallisen oikeuden tulkinta on EY 43 artiklan vastainen, onko jäsenvaltion tuomioistuinten, joissa on vireillä tällainen kieltokanne, velvollisuutena tulkita kansallista oikeutta yhteisön oikeuden mukaisesti siten, että ilmaisu ’viranomaisten hyväksymä laitos’ voi kattaa sekä kansallisten viranomaisten että toisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämät toimintaluvat?

3 a) Onko kyseessä EY 12 artiklassa kielletty kansalaisuuteen perustuva välillinen syrjintä, kun jäsenvaltion tuomioistuimet ottavat huomioon kansallisten viranomaisten myöntämän laitoksen toimintaluvan sellaisen kieltokanteen yhteydessä, jonka yksityishenkilöt ovat nostaneet tällaista laitosta vastaan, sillä seurauksella, että vaatimukset laitoksen toiminnan lopettamisesta tai muuttamisesta [kyseisen valtion teknisiä standardeja vastaavaksi] ovat poissuljettuja, kun nämä tuomioistuimet eivät ota tällaisen kanteen yhteydessä huomioon muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien laitosten toimintalupia, jotka kyseisten jäsenvaltioiden viranomaiset ovat myöntäneet?

b) Kuuluuko tällainen syrjintä EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan, koska se vaikuttaa oikeudellisiin olosuhteisiin, joissa yritykset, jotka käyttävät tällaisia laitoksia, voivat sijoittautua jäsenvaltioon, sekä oikeudellisiin olosuhteisiin, joissa tällaiset yritykset tuottavat tavaraksi katsottavaa sähköä ja toimittavat sen muihin jäsenvaltioihin, joten se liittyy ainakin välillisesti perusvapauksien toteuttamiseen?

c) Onko tällainen syrjintä oikeutettavissa objektiivisin perustein, vaikka jäsenvaltion asianomaiset tuomioistuimet eivät suorita sen tosiseikaston tapauskohtaista tutkimusta, johon sijaintijäsenvaltion laitoksen saama lupa perustuu? Eikö se, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimet ottaisivat huomioon sijaintijäsenvaltion viranomaisten myöntämän luvan ainakin sen edellytyksen täyttyessä, että tämä lupa vastaa oikeudellisesti tarkasteltuna käytännössä kansallisten viranomaisten myöntämää toimintalupaa, olisi suhteellisuusperiaatteen mukaista?

d) Jos kolmannen kysymyksen a kohdassa esitetty kansallisen oikeuden tulkinta on EY 12 artiklan vastainen, onko jäsenvaltion tuomioistuinten, joissa on vireillä tällainen kieltokanne, velvollisuutena tulkita kansallista oikeutta yhteisön oikeuden mukaisesti siten, että ilmaisu ’viranomaisten hyväksymä laitos’ voi kattaa sekä kansallisten viranomaisten että toisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämät toimintaluvat?

4. a) Sovelletaanko EY 10 artiklassa yhteisön oikeuden soveltamisalalla määrättyä lojaalin yhteistyön periaatetta myös jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin?

b) Onko tästä lojaalin yhteistyön periaatteesta pääteltävä, että jäsenvaltiot eivät saa vaikeuttaa toisen jäsenvaltion suvereniteetin käyttöä tai tehdä sitä mahdottomaksi, ja päteekö tämä erityisesti niiden päätöksiin, jotka koskevat ydinlaitosten suunnittelua, rakentamista ja käyttöä niiden alueella?

c) Jos neljännen kysymyksen a kohdassa esitetty kansallisen oikeuden tulkinta on EY 10 artiklan vastainen, onko jäsenvaltion tuomioistuinten, joissa on vireillä tällainen kieltokanne, velvollisuutena tulkita kansallista oikeutta yhteisön oikeuden mukaisesti siten, että ilmaisu 'viranomaisten hyväksymä laitos' voi kattaa sekä kansallisten viranomaisten että toisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämät toimintaluvat?"

Alustavia huomautuksia

55 Itävallan hallituksen mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin antoi epätäydellisen kuvan ABGB:n 364 a §:stä. Kyseinen hallitus väittää, että oikeuskäytännön mukaan myöskään Itävallassa myönnetyt luvat eivät nimittäin kuulu tämän säännöksen soveltamisalaan, kun ne on annettu sellaisen menettelyn jälkeen, jossa naapurille ei ole annettu osapuolen asemaa, tai kun elämään tai terveyteen kohdistuu haittoja tai vakavia vaaroja. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kuvailemaa erilaista kohtelua ei näin ollen ole sen mukaan osoitettu.

56 Land Oberösterreich väittää, että toisin kuin ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, ABGB:n 364 a §:ssä esiintyvää ilmaisua "viranomaisten hyväksymä laitos" voidaan soveltaa myös lupiin, jotka toisen valtion viranomaiset ovat myöntäneet. Tilanne on sen mukaan tämä, kun immissio sallitaan kansainvälisessä oikeudessa, kun lupaedellytykset sijoittautumisvaltiossa vastaavat valtiossa, jossa oikeuspaikka on, vallitsevia edellytyksiä

ja kyseessä olevan kiinteistön omistaja on voinut osallistua lupamenettelyyn sen osapuolena. Esillä olevassa tapauksessa on sen mukaan kiistatonta, että ydinvoimalalle ei voida antaa lupaa Itävallan oikeudessa, että ČEZ:lle myönnetty lupa ei vastaa tällä hetkellä voimassa olevia teknisiä standardeja eikä menettelyä koskevia vaatimuksia ja että Land Oberösterreich ei voinut osallistua asianomaiseen lupamenettelyyn.

57 Tämän osalta on kuitenkin muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole ottaa kantaa kansallisten säännösten tulkintaan, koska tällainen tulkinta kuuluu kansallisten tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan. Näin ollen kun kansallinen tuomioistuin saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisupyynnöllä, yhteisöjen tuomioistuimen on pitäydyttävä kansallisen oikeuden tulkinnassa, jonka kyseinen tuomioistuin on sille esittänyt (ks. vastaavasti mm. asia C-360/06, Heinrich Bauer Verlag, tuomio 2.10.2008, Kok., s. I-7333, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavia huomautuksia

58 Kuten itse ennakkoratkaisukysymysten sanamuodosta ilmenee, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin muotoilee kysymykset tukeutuen lähtökohtaan, jonka mukaan tuomiolla, jonka se voi joutua antamaan siten, että ČEZ velvoitetaan muuttamaan Temelínin ydinvoimalaa tai jopa lopettamaan sen käyttö, jos edellytettyjä muutoksia ei voida toteuttaa, on vaikutus, joka asetuksen N:o 44/2001 säännösten mukaisesti annetuilla tuomioilla on kaikissa jäsenvaltioissa.

59 Huomautuksissaan Tšekin hallitus esittää kaksi väitettä tällaiseen lähtökohtaan liittyen.

60 Se riitauttaa ensinnäkin asetuksen N:o 44/2001 säännösten sovellettavuuden tällaiseeen tuomioistuimen antamaan tuomioon. Kyseisen asetuksen 66 artiklan 1 kohdassa suljetaan sen mukaan nimittäin lähtökohtaisesti pois tällainen sovellettavuus, kun on kyse oikeudenkäynneistä, jotka on pääasian tavoin pantu vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Lisäksi kumpaakaan kahdesta poikkeuksesta, joista kyseisen artiklan 2 kohdassa tämän osalta säädetään, ei sen mukaan sovelleta esillä olevassa asiassa. Yhtäältä nimittäin pääasian oikeudenkäyntiä ei sen mukaan pantu vireille sen jälkeen, kun tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehty yleissopimus (EYVL 1972, L 299, s. 32) oli tullut voimaan kyseisten kahden valtion välillä, koska Tšekin tasavalta ei ollut sen sopimuspuoli kyseisenä vireillepanoajankohtana. Toisaalta Itävallan tuomioistuinten toimivalta ei sen mukaan perustu esillä olevassa asiassa toimivaltasääntöihin, jotka ovat kyseisen asetuksen II luvun sääntöjen mukaiset, vaan puhtaasti kansalliseen toimivaltasääntöön, joka perustuu pääasian kantajan kotipaikkaan.

61 Tšekin hallitus väittää toiseksi, että jos katsotaan, että asetuksen N:o 44/2001 säännöksiä sovelletaan esillä olevassa asiassa, tämän asetuksen 34 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan tuomiota ei tunnusteta, jos tunnustaminen on selkeästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), missä tunnustamista pyydetään, sovelletaan esillä olevassa asiassa Tšekin tuomioistuimissa.

62 Kun otetaan huomioon vastaus, joka jäljempänä annetaan ennakkoratkaisun esittäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, ei kuitenkaan ole syytä lausua väitteistä, jotka Tšekin tasavalta tällä tavoin esittää, eikä yleisemmin asetuksen N:o 44/2001 säännösten tulkinnasta.

Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

63 Land Oberösterreich väittää, että ennakkoratkaisukysymykset on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä.

64 Yhtäältä se, että kyseiset kysymykset ovat kohtuuttoman pitkiä, sekä se, että niissä esitetään suuri määrä argumentteja ja tosiseikkoja, merkitsee sitä, että selkeiden vastausten antaminen on mahdotonta.

65 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa tämän osalta kuitenkin, että sekä ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyn päätöksen perusteluissa että ennakkoratkaisukysymyksissä olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat ovat luonteeltaan sellaisia, että tämä tuomioistuin voi käyttää sille annettua toimivaltaa.

66 Toisaalta Land Oberösterreich väittää, että pääasiassa kyseessä olevan tilanteen ja yhteisön oikeuden välillä ei ole riittävää yhteyttä, joten ennakkoratkaisukysymykset ovat luonteeltaan keinotekoisia tai hypoteettisia.

67 Tämän osalta on korostettava, että kysymys siitä, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tarkoittamien yhteisön määräysten ja säännösten soveltamisalaan, on aineellinen kysymys, joka liittyy näiden määräysten ja säännösten tulkintaan, joten tätä koskevat mahdolliset epäilyt eivät ole luonteeltaan sellaisia, että ne vaikuttaisivat ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamiseen.

68 Edellä esitetystä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Tulkintaa edellyttävien yhteisön määräysten yksilöinti

69 Päätöksessään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin esittää epäilyjä siitä, onko ABGB:n 364 a § yhteisön oikeuden mukainen, kun otetaan huomioon erilainen kohtelu, joka tässä säännöksessä otetaan käyttöön yhtäältä sellaisten yritysten, jotka omistavat laitoksen, jolla on Itävallassa myönnetty hallinnollinen lupa, ja joita vastaan naapurit eivät voi nostaa tällaista tarvittaessa preventiivistä kannetta immission lopettamiseksi, ja toisaalta ČEZ:n kaltaisen yrityksen, joka omistaa laitoksen – joka esillä olevassa asiassa on ydinvoimala –, jolla on toisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten myöntämä lupa, ja jota vastaan voidaan nostaa tällainen kieltokanne, välillä.

70 Tämän osalta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin yksilöi täsmällisemmin neljä EY:n perustamissopimuksen määräystä, jotka voivat sen mukaan estää tällaisen erilaisen kohtelun ja jotka ovat EY 10, EY 12, EY 28 ja EY 43 artikla.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

71 Tämän vaikuttamatta niiden omaksumaan kantaan edellä mainittujen neljän EY:n perustamissopimuksen artiklan osalta ČEZ, Tšekin, Ranskan ja Puolan hallitukset sekä komissio väittävät, että Euratomin perustamissopimuksen eri määräykset ja sen perusteella annettujen säännöstöjen säännökset ovat merkityksellisiä ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tällä tavoin esittämän ongelmakentän valossa.

72 Komissio katsoo, että pääasiassa kyseessä oleva erilainen kohtelu kielletään EY 12 artiklassa, ja se väittää tämän osalta muun muassa, että tässä artiklassa vahvistettu kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kielto on yleinen periaate, jota on sovellettava myös Euratomin perustamissopimuksen yhteydessä, tai että ainakin se, että kyseessä on yritys, joka kuuluu tämän perustamissopimuksen soveltamisalaan, puoltaa EY 12

artiklan soveltamista siihen. Sen mukaan erityisesti EA 30–EA 32 artikla ja direktiivi 96/29 sekä EA 37 artikla osoittavat, että pääasian tilanne kuuluu Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan.

73 Suullisessa käsittelyssä komissio täsmensi tämän osalta muun muassa, että jos jäsenvaltio sulkee pois sen, että immissiota koskeva preventiivinen kieltokanne voidaan hyväksyä, kun haitan syynä olevalle toiminalle on myönnetty hallinnollinen lupa, tämä jäsenvaltio ei voi sallia tällaista kannetta, kun asianomainen toiminta muodostuu sellaiseen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen ydinvoimalan toiminnasta, jossa tälle on myönnetty hallinnollinen lupa. Komission mukaan tällaista erilaista kohtelua ei nimittäin voida oikeuttaa siksi, että Euratomin perustamissopimukseen perustuvan oikeuden perusteella tällaisen luvan olemassaolo merkitsee sitä, että rajaarvojen noudattaminen ionisoivalle säteilylle altistumisen osalta tavanomaisessa käyttötilanteessa on tutkittu asianmukaisesti ja sitä valvotaan jatkuvasti.

74 Tšekin hallituksen mukaan pääasiassa sovelletaan EA 30–EA 39 artiklaa sekä ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 7, 8 ja 14 artiklaa. Se, että Itävallan tuomioistuimet tutkivat luvan, jonka ydinturvallisuusneuvosto, joka on kyseisen yleissopimuksen 8 artiklan mukaisesti nimetty Tšekin kansallinen viranomainen, on myöntänyt Temelínin ydinvoimalan käyttämiseksi, merkitsee edellä mainittujen määräysten ja erityisesti tälle kansalliselle viranomaiselle myönnettyjen valtuuksien sekä tämän seurauksena EA 192 artiklan huomiotta jättämistä. Kaikki nämä määräykset yhdessä merkitsevät Tšekin hallituksen mukaan muun muassa jäsenvaltioiden välistä molemminpuolista luottamusta koskevaa velvollisuutta niiden myöntämien lupien ja niiden harjoittaman valvonnan osalta.

75 Suullisessa käsittelyssä ČEZ väitti, että se, että Itävallan tuomioistuin arvioi Tšekin toimivaltaisen viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa tai Temelínin ydinvoimalan turvallisuutta, loukkaa Tšekin tasavallan toimivaltaa sellaisena kuin se tunnustetaan ydinturvallisuutta koskevassa yleissopimuksessa, joten sillä rikotaan tätä yleissopimusta ja loukataan EA 192 artiklassa määrättyä lojaliteettiperiaatetta.

76 Puolan hallitus katsoo, että EA 30–EA 39 artiklassa, direktiivissä 96/29 ja erityisesti sen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 13, 44 ja 45 artiklassa sekä ydinturvallisuutta koskevassa yleissopimuksessa ja erityisesti sen 7, 14 ja 15 artiklassa vahvistetaan ionisoivan säteilyn enimmäisannoksia koskeva yhdenmukaistettu vähimmäisstandardi, jota kaikkien ydinvoimaloiden on noudatettava, että ne voivat saada toimintaluvan. Kyseisissä määräyksissä ja säännöksissä velvoitetaan sen mukaan myös turvallisuusarviointien ja analyysien, valvonnan, testien ja tarkastusten avulla tapahtuvien kontrollien säännölliseen täytäntöönpanoon, ja niiden avulla sekä komissio paikan päällä suoritettavan valvonnan ja sille toimitettavien tietojen ansiosta että naapurijäsenvaltiot sopimuspuolten välisten neuvottelujen ja näiden välittämien tietojen ansiosta voivat arvioida ydinvoimaloiden toimintaa. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on Puolan hallituksen mukaan tyydyttävä varmistamaan, että ČEZ:llä on Temelínin ydinvoimalaan liittyvä lupa, koska muuten tämä tuomioistuin toimii EA 192 artiklan vastaisesti.

77 Ranskan hallitus totesi suullisessa käsittelyssä, että esillä olevassa asiassa on otettava huomioon EA 30–EA 32, EA 33, EA 35, EA 37 ja EA 38 artikla, tarkasteltuina yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa, sekä direktiivi 96/29, joiden tarkoituksena on nimenomaisesti määritellä puitteet, jotka mahdollistavat väestön suojaamisen ennakolta ydinlaitoksiin liittyvältä vaaralta.

78 Kyseinen hallitus korostaa lisäksi, että komissio valvoi perinpohjaisesti Temelínin ydinvoimalan toimintaedellytyksiä liittymismenettelyn aikana eikä ydinvoimalan käyttöä asetettu kyseenalaiseksi tässä yhteydessä. Se viittaa myös komission suorittamiin tarkastuksiin ja sen antamaan myönteiseen lausuntoon, jotka mainittiin tämän tuomion 47 ja 48 kohdassa.

79 Tämän saman hallituksen mukaan Euratomin perustamissopimuksella tällä tavoin käyttöön otettu oikeudellinen kehys estää sen, että jäsenvaltion tuomioistuin voisi velvoittaa toisessa jäsenvaltiossa kyseiseen kehykseen liittyvään säännöstöön perustuvien vaatimusten mukaisesti toimivan ydinvoimalan käyttäjää muuttamaan tämän voimalan toimintaa tai lopettamaan sen.

80 Lisäksi Ranskan ja Puolan hallitukset totesivat suullisessa käsittelyssä, että ne jakavat komission näkemyksen, jonka mukaan EY 12 artiklassa vahvistettu kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaate on yleinen periaate, jota sovelletaan myös Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla. Näiden hallitusten mukaan tätä periaatetta loukataan esillä olevassa asiassa ABGB:n 364 a §:ään perustuvalla erilaisella kohtelulla sellaisten ydinvoimaloiden osalta, joilla on jossain muussa jäsenvaltiossa kuin Itävallan tasavallassa sellaisia normeja noudattaen myönnetty lupa, joihin on kohdistunut yhteisössä vähimmäistason mukainen yhdenmukaistaminen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

81 Se, että kansallinen tuomioistuin on muodollisesti esittänyt ennakkoratkaisukysymyksen viittaamalla tiettyyn yhteisön oikeuden määräykseen tai säännökseen, ei estä yhteisöjen tuomioistuinta esittämästä kansalliselle tuomioistuimelle kaikkia yhteisön oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänään olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin kysymyksiään esittäessään viitannut tiettyyn yhteisön oikeuden määräykseen tai säännökseen (ks. vastaavasti mm. asia C-258/04, Ioannidis, tuomio 15.9.2005, Kok., s. I-8275, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen sekä asia C-152/03, Ritter-Coulais, tuomio 21.2.2006, Kok., s. I-1711, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Yhteisöjen tuomioistuimen on poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyn päätöksen perusteluista ne yhteisön oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. mm. asia 35/85, Tissier, tuomio 20.3.1986, Kok., s. 1207, 9 kohta).

82 Esillä olevassa asiassa on todettava aluksi, että pääasian oikeudenkäynti koskee lähinnä sitä, voidaanko ydinvoimalan käyttämisestä muodostuvaa teollista toimintaa harjoittaa ja – tarvittaessa – mitkä ovat ne tekniset edellytykset, jotka tällaiselle voimalalle voidaan asettaa sellaisen immission tai immissiovaaran vuoksi, jonka toisessa jäsenvaltioissa sijaitseville kiinteistöille väitetään aiheutuvan, koska ne altistuvat mahdollisesti tästä voimalasta peräisin olevalle ionisoivalle säteilylle.

83 Tällainen teollinen toiminta kuuluu varsinaiselta tarkoitukseltaan ja huomattavissa määrin Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan, ja on kiistatonta, että kyseinen perustamissopimus sisältää myös joukon määräyksiä, jotka koskevat nimenomaisesti väestön ja ympäristön suojelua ionisoivalta säteilyltä.

84 On lisäksi korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimella on EY 234 ja EA 150 artiklan perusteella luonteeltaan samanlainen toimivalta tulkita EY:n ja Euratomin perustamissopimusten merkityksellisiä määräyksiä. Näin ollen se, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on muodollisesti saattanut asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi EY 234 artiklan perusteella ja tiedustellut tältä EY:n perustamissopimuksen määräysten tulkintaa, ei estä yhteisöjen tuomioistuinta esittämästä kansalliselle tuomioistuimelle kaikkia seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä sen arvioidessa käsiteltävänään olevaa asiaa, ja tämä pätee myös tilanteessa, jossa nämä seikat kuuluvat Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan ja merkitsevät sitä, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian sillä EA 150 artiklan nojalla olevan toimivallan perusteella (ks. vastaavasti asia 44/84, Hurd, tuomio 15.1.1986, Kok., s. 29, Kok. Ep. VIII, s. 385, 1 ja 14 kohta).

85 On myös muistutettava, että EY 305 artiklan 2 kohdassa määrätään nimenomaisesti, että EY:n perustamissopimuksen määräyksillä ei poiketa Euratomin perustamissopimuksen määräyksistä.

86 Esillä olevassa asiassa on selvää, että Euratomin perustamissopimuksen sisältämien periaatteiden ja erityisten määräysten ja tiettyjen sen perusteella annettujen säädösten tutkiminen mahdollistaa, kuten jäljempänä esitetään, ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin vastaamisen.

Kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaate Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla

Kyseisen periaatteen olemassaolo

87 On muistutettava, että EY 12 artiklassa, johon kolmannessa ennakkoratkaisukysymyksessä viitataan, kielletään kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä EY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla.

88 Vaikka Euratomin perustamissopimuksessa ei ole nimenomaista määräystä, joka vastaisi kyseistä EY:n perustamissopimuksen artiklaa, on kuitenkin niin, kuten yhteisöjen tuomioistuin hyvin varhain korosti, että EY 12 artiklassa vahvistettu periaate kuuluu yhteisön ”periaatteisiin” ja että kansallista kohtelua koskeva periaate kuuluu perustavaa laatua oleviin yhteisön oikeudellisiin määräyksiin (ks. mm. asia 2/74, Reyners, tuomio 21.6.1974, Kok., s. 631, Kok. Ep. II, s. 311, 15 ja 24 kohta).

89 Kyseinen EY 12 artikla, jossa kielletään kansalaisuuteen perustuva syrjintä, on sitä paitsi vain yksi erityinen ilmaus yhdenvertaisen kohtelun yleisestä periaatteesta, joka on yksi yhteisön oikeuden perusperiaatteista (ks. vastaavasti mm. asia 810/79, Überschär, tuomio 8.10.1980, Kok., s. 2747, 16 kohta ja asia C-224/00, komissio v. Italia, tuomio 19.3.2002, Kok., s. I-2965, 14 kohta).

90 Edellä esitetyn valossa on ilmeistä, että olisi ristiriidassa sekä perustamissopimusten päämäärän että niiden johdonmukaisuuden kanssa, jos kansalaisuuteen perustuva syrjintä, joka kielletään EY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla EY 12 artiklan perusteella, sallittaisiin Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla.

91 On näin ollen katsottava, että vaikka kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaate yhteisön oikeuden soveltamisalalla vahvistetaan nimenomaisesti vain EY 12 artiklassa, se on yleinen periaate, jota sovelletaan myös Euratomin perustamissopimuksen yhteydessä.

Onko pääasiassa kyse kansalaisuuteen perustuvasta erilaisesta kohtelusta Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla

92 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että oman valtion ja muiden valtioiden kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta koskevilla oikeussäännöillä ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen tai yhtiöiden tapauksessa kotipaikkaan perustuvaa avointa syrjintää vaan myös kaikki peitellyn syrjinnän muodot, jotka muita erotteluperusteita soveltamalla johtavat tosiasiallisesti samaan lopputulokseen (ks. mm. asia C-330/91, Commerzbank, tuomio 13.7.1993, Kok., s. I-4017, Kok. Ep. XIV, s. I-309, 14 kohta ja em. asia komissio v. Italia, tuomion 15 kohta).

93 Tämän osalta ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee, että ABGB:n 364 a §:ssä säädetään, että sellaista yritystä vastaan, joka omistaa Itävallan alueella sijaitsevan teollisuuslaitoksen, jolle Itävallan toimivaltaiset viranomaiset ovat myöntäneet hallinnollisen luvan, ei lähtökohtaisesti voida nostaa kannetta, jolla pyritään ABGB:n 364 §:n 2 momentin perusteella siihen, että kyseinen laitos velvoitetaan lopettamaan siitä peräisin olevat tai siitä mahdollisesti aiheutuvat haitalliset vaikutukset naapurikiinteistöille. Tällaisessa tapauksessa tämän laitoksen naapurikiinteistön omistaja voi nostaa yksinomaan vahingonkorvauskanteen kiinteistölleen tosiasiassa aiheutuneen haitan vuoksi myös tilanteessa, jossa vahinko perustuu seikkoihin, joita ei otettu huomioon hallinnollista lupaa koskeneessa menettelyssä.

94 ABGB:n 364 a §:ssä ei näin ollen tehdä eroa laitoksessa, jolle tällainen lupa on myönnetty, harjoitetun teollisen toiminnan täsmällisen luonteen eikä niiden seikkojen mukaan, jotka lupamenettelyssä on otettu huomioon.

95 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa puolestaan, että sellaista yritystä vastaan, joka ČEZ:n tavoin omistaa teollisuuslaitoksen, joka sijaitsee toisen jäsenvaltion alueella, jossa sillä on tämän jäsenvaltion viranomaisten myöntämät edellytetyt hallinnolliset luvat, voidaan nostaa kanne haitallisten vaikutusten lopettamiseksi ABGB:n 364 §:n 2 momentin perusteella eikä se voi vedota tämän osalta ABGB:n 364 a §:ssä säädettyyn poikkeukseen.

96 On kiistatonta, että yritykset, jotka käyttävät muussa jäsenvaltiossa kuin Itävallan tasavallassa sijaitsevaa laitosta, ovat tavallisesti yrityksiä, jotka ovat sijoittautuneet tähän muuhun jäsenvaltioon.

97 Tästä seuraa, että ABGB:n 364 §:n 2 momentissa ja 364 a §:ssä käyttöön otettu erilainen kohtelu sellaisten laitosten vahingoksi, joille on myönnetty hallinnollinen lupa muussa jäsenvaltiossa kuin Itävallan tasavallassa, johtaa tosiasiallisesti samaan lopputulokseen kuin kansalaisuuteen perustuva erilainen kohtelu.

98 Toiseksi koska kyseinen kansalaisuuteen perustuva erilainen kohtelu on osoitettu, on määritettävä, kuuluuko tämä esillä olevassa asiassa Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan.

99 Vaikka on totta, että Euratomin perustamissopimuksessa ei ole osastoa, joka koskisi ydinenergiantuotantolaitoksia, kuitenkin tämän perustamissopimuksen toinen osasto, jonka otsikko on ”Määräykset ydinenergia-alan kehityksen edistämisestä”, sisältää III luvun, jonka otsikko on ”Terveyden suojelu” ja jolla pyritään varmistamaan kansanterveyden suojelu ydinvoiman alalla (ks. mm. asia C-62/88, Kreikka v. neuvosto, tuomio 29.3.1990, Kok., s. I-1527, 17 kohta).

100 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut useaan otteeseen, että kyseisen III luvun määräyksiä on tulkittava laajasti siten, että varmistetaan niiden tehokas vaikutus (ks. mm. asia C-29/99, komissio v. neuvosto, tuomio 10.12.2002, Kok., s. I-11221, 78 kohta). Näin ollen todettuaan, että kyseisellä III luvulla pannaan täytäntöön EA 2 artiklan b kohta, jonka mukaan yhteisö ”laatii yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi sekä huolehtii niiden noudattamisesta”, yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa katsonut, että on ilmeistä, että tätä suojelua ei voida saavuttaa valvomatta haitallisen säteilyn lähteitä (ks. em. asia komissio v. neuvosto, tuomion 76 kohta).

101 Asiassa komissio vastaan neuvosto annetun tuomion 72 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin, jota oli pyydetty ratkaisemaan yhteisön toimivallan laajuus ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen tekemiseksi, totesi, että yhteisöllä on jäsenvaltioiden kanssa jaettu toimivalta toteuttaa yleissopimuksen 15 artiklan mukaisesti aiheelliset toimenpiteet varmistaakseen, että ydinlaitoksesta johtuva työntekijöiden ja väestön altistus ionisoivalle säteilylle pidetään kaikissa tavanomaisissa käyttötilanteissa niin pienenä kuin kohtuullisin toimenpitein on mahdollista eikä ketään yksilöä altisteta säteilyannoksille, jotka ylittävät annetut kansalliset enimmäisarvot.

102 Tässä samassa asiassa komissio vastaan neuvosto antamansa tuomion 82 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin muistutti myös, että sen aikaisemmasta oikeuskäytännöstä ilmeni, että yhteisön toimivallan rajoittamiseksi ei pidä tehdä keinotekoista eroa väestön terveyden suojelun ja ionisoivan säteilyn lähteiden turvallisuuden välillä. Se päätteli tästä muun muassa, että yhteisöllä on myös tiettyä ulkoista toimivaltaa ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 7, 14 ja 16–19 artiklan kattamilla aloilla, jotka koskevat tässä järjestyksessä ydinlaitosten rakentamista ja käyttöä koskevaa lupajärjestelmää, turvallisuuden arviointia ja todentamista, hätätilaa koskevia järjestelyjä, sijoituspaikan valintaa, laitosten suunnittelua ja rakentamista sekä niiden käyttöä.

103 Se katsoi erityisesti ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen 7 artiklan osalta, että vaikka Euratomin perustamissopimuksessa ei annetakaan yhteisölle toimivaltaa antaa ydinlaitosten rakentamista tai käyttöä koskevia lupia, yhteisöllä on EA 30–EA

32 artiklan nojalla lainsäädännöllinen toimivalta vahvistaa terveyden suojelua varten lupajärjestelmä, jota jäsenvaltioiden on sovellettava. Tällainen lainsäädäntötoimi nimittäin täydentää EA 30 artiklassa tarkoitettuja perusnormeja (em. asia komissio v. neuvosto, tuomion 88 ja 89 kohta).

104 Yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi lisäksi EA 37 artiklaa, joka on määräys, jota on sovellettava veden, maaperän tai ilman mahdollisen radioaktiivisen saastumisen ehkäisemiseksi toisen jäsenvaltion alueella, ja katsoi muun muassa, että tätä artiklaa on tulkittava siten, että yleiset tiedot radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevasta suunnitelmasta on toimitettava komissiolle ennen kuin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset antavat luvan jätteen hävittämiseen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tämän osalta, että näkemykset, joita komissio voi asiantuntijoita kuultuaan esittää asianomaiselle jäsenvaltiolle, ovat hyvin merkityksellisiä ja tämän jäsenvaltion on voitava tarkastella niitä perusteellisesti siten, että komission ehdotukset voidaan ottaa huomioon ennen luvan antamista (asia 187/87, Saarland ym., tuomio 22.9.1988, Kok., s. 5013, Kok. Ep. IX, s. 663, 12–16 kohta sekä asia C-61/03, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 12.4.2005, Kok., s. I-2477, 39 kohta).

105 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ydinlaitosten rakentamista ja toimintaa koskevien hallinnollisten lupien myöntäminen kuuluu Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan niiden seikkojen osalta, jotka koskevat väestön terveyden suojelua ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta.

106 Pääasian kanteessa pyritään kuitenkin määrittämään, oikeuttavatko vaikutukset, jotka Temelínin ydinvoimalasta peräisin oleva nykyinen tai tuleva ionisoiva säteily aiheuttaa tai voi aiheuttaa, tälle voimalalle myönnetyistä luvista huolimatta sen, että ČEZ velvoitetaan muuttamaan voimalaa tai jopa sulkemaan se tällaisten vaikutusten tai tällaisen vaaran estämiseksi tai hillitsemiseksi.

107 Tästä seuraa, että tämän tuomion 97 kohdassa mainittu erilainen kohtelu kuuluu pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kanteen osalta Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan.

Oikeuttamisperusteen olemassaolo

108 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämän tuomion 107 kohdassa tehty toteamus ei riitä siihen, että kyseessä olevien kansallisten säännösten katsottaisiin olevan ristiriidassa kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla koskevan kiellon kanssa. Tämän lisäksi on tutkittava, voidaanko se, että ABGB:n 364 a §:ssä suljetaan pois muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallan tasavallassa sijaitseville ydinlaitoksille myönnettyjen hallinnollisten lupien huomioon ottaminen ja näihin sovelletaan yksinomaan ABGB:n 364 §:n 2 momentin säännöksiä, oikeuttaa kansalaisuudesta riippumattomilla objektiivisilla seikoilla ja onko tällainen erilainen kohtelu tässä tapauksessa oikeassa suhteessa laillisesti tavoiteltuun päämäärään nähden (ks. mm. vastaavasti EY 12 artiklan osalta em. asia komissio v. Italia, tuomion 20 kohta; asia C-164/07, Wood, tuomio 5.6.2008, Kok., s. I-4143, 13 kohta ja asia C-524/06, Huber, tuomio 16.12.2008, Kok., s. I-9705, 75 kohta).

109 Yhtäältä ensimmäisen ja toisen ennakkoratkaisukysymyksen b kohdasta ilmenevän kysymyksen osalta riittää, kun todetaan, että Itävallan lainsäätäjän halua ottaa huomioon kansallisten talouden toimijoiden edut ja jättää huomiotta muihin jäsenvaltioihin sijoittuneiden talouden toimijoiden edut ei voida hyväksyä oikeuttamisperusteena pääasiassa kyseessä olevasta lainsäädännöstä aiheutuvalle erilaiselle kohtelulle. Samalla tavoin kuin puhtaasti taloudellisia tavoitteita ei voida pitää sellaisina syinä, joiden vuoksi tavaroiden vapaan liikkuvuuden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusperiaatteiden rajoittaminen voisi olla oikeutettua (ks. mm. asia C-120/95, Decker, tuomio 28.4.1998, Kok., s. I-1831, 39 kohta ja asia C-158/96, Kohll, tuomio 28.4.1998, Kok., s. I-1931, 41 kohta), niillä ei voida oikeuttaa kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla.

110 Toisaalta niiden oikeuttamisperusteiden osalta, jotka voivat perustua elämän tai terveyden suojeluun ja jotka ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin mainitsee, tai vielä ympäristönsuojeluun tai omistusoikeuden suojeluun, joihin Land Oberösterreich myös vetoaa, on ilmeistä, että niillä ei myöskään voida oikeuttaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista erilaista kohtelua Itävallan viranomaisten Itävallassa sijaitseville teollisuuslaitoksille myöntämien hallinnollisten lupien ja toisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tässä jäsenvaltiossa sijaitsevalle ydinvoimalalle myöntämien hallinnollisten lupien välillä.

111 Tämän osalta on ensinnäkin korostettava, että kuten Euratomin perustamissopimuksen johdanto-osan neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, sen allekirjoittajat ”pyrkivät saamaan aikaan sellaiset turvallisuusolosuhteet, että väestön elämää ja terveyttä vaarantavat tekijät poistuvat”. EA 2 artiklan b kohdassa täsmennetään puolestaan, että tehtävänsä suorittamiseksi yhteisön on kyseisessä perustamissopimuksessa vahvistetuin edellytyksin ”laadittava yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi sekä huolehdittava niiden noudattamisesta”.

112 Tällaisilla olosuhteilla, jotka täsmennetään EA 30–EA 39 artiklassa, jotka muodostavat Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvun, pyritään, kuten yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut, varmistamaan väestön terveyden yhtäläinen ja tehokas suojelu ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta säteilyn lähteestä ja säteilylle altistuneista ihmisryhmistä riippumatta (asia C-70/88, parlamentti v. neuvosto, tuomio 4.10.1991, Kok., s. I-4529, Kok. Ep. XI, s. I-423, 13 ja 14 kohta).

113 EA 30 ja EA 31 artiklassa määrätään erityisesti siitä, että saatuaan lausunnon asiantuntijaryhmältä yhteisö laatii perusnormit, jotka liittyvät väestön terveyden suojeluun ionisoivan säteilyn aiheuttamalta vaaralta.

114 Kuten EA 33 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, kunkin jäsenvaltion on annettava tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset yhteisön tällä tavoin vahvistamien perusnormien noudattamisen varmistamiseksi. Tämän saman artiklan

toisessa kohdassa komissiolle annetaan kuitenkin toimivalta antaa tarpeelliset suositukset jäsenvaltioissa sovellettavien määräysten yhdenmukaistamisen varmistamiseksi. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt, tällaista valtaa suositusten antamiseen voidaan muun muassa käyttää sellaisten seikkojen osalta, jotka liittyvät ydinlaitoksen suunnitteluun ja rakentamiseen sekä käyttöön ja joilla voidaan varmistaa perusnormien noudattaminen. Jäsenvaltioiden on myös myötävaikutettava näiden suositusten laatimiseen EA 33 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuin ilmoituksin (em. asia komissio v. neuvosto, tuomion 105 kohta).

115 Kyseiset perusnormit, joiden laatimisessa on muun muassa noudatettava suojelun optimoinnin periaatetta (ks. vastaavasti asia C-376/90, komissio v. Belgia, tuomio 25.11.1992, Kok., s. I-6153, 27 kohta) ja joita on muutettu useaan otteeseen säteilysuojelun alan tieteellisen tietämyksen kehittymisen huomioon ottamiseksi, vahvistetaan direktiivillä 96/29.

116 Kuten tämän tuomion 23–34 kohdasta ilmenee, direktiivissä 96/29 on myös eri säännöksiä, jotka liittyvät lupa-, valvonta-, tarkastus- ja väliintulojärjestelmiin säteilyhätätapauksissa, ja jäsenvaltioiden on otettava käyttöön nämä säännökset sellaisiin käytäntöihin liittyen, jotka merkitsevät ionisoivan säteilyn vaaraa väestölle.

117 Toiseksi on korostettava sitä, että Euratomin perustamissopimuksessa vahvistettu oikeudellinen järjestelmä terveyden suojelun alalla ei rajoitu perusnormien laatimisesta määräämiseen, vaan se sisältää myös tärkeän osan, joka liittyy näiden normien noudattamisen valvontaan sekä ilman, veden ja maaperän radioaktiivisuuden valvontaan.

118 Kyseisen perustamissopimuksen toisen osaston III luvun määräykset muodostavat nimittäin systemaattisen kokonaisuuden, jossa komissiolle annetaan melko laaja toimivalta suojella väestöä ja ympäristöä radioaktiivisen saastumisen vaaroilta (ks. em. asia Saarland ym., tuomion 11 kohta ja em. asia komissio v. neuvosto, tuomion 79 kohta).

119 Tämä on etenkin EA 35–EA 38 artiklan, joissa annetaan erityisesti komissiolle huomattava toimivalta, tarkoitus, kuten yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut (em. asia komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 35 kohta).

120 Näin ollen jäsenvaltiot velvoitetaan EA 35 artiklassa perustamaan tarvittavat laitokset ilman, vesistöjen ja maaperän radioaktiivisuustason jatkuvaan valvontaan sekä perusnormien noudattamisen valvontaa varten.

121 Komissiolle myönnetään EA 35 artiklan toisen kohdan perusteella oikeus päästä näihin valvontalaitoksiin niiden toiminnan ja tehokkuuden tarkastamiseksi. EA 36 artiklassa velvoitetaan lisäksi toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antamaan komissiolle määräajoin tiedot, jotka koskevat EA 35 artiklassa tarkoitettua valvontaa, jotta tämä toimielin on tietoinen radioaktiivisuustasoista, joille väestö altistuu.

122 Kuten tämän tuomion 47 kohdasta ilmenee, komissio suoritti näin ollen vuosina 2004 ja 2005 tarkastuksia Temelínissä EA 35 artiklan mukaisesti.

123 Kuten tämän tuomion 104 kohdassa muistutettiin, EA 37 artiklassa pyritään estämään toisen jäsenvaltion veden, maaperän tai ilman radioaktiivinen saastuminen. Tämän määräyksen perusteella yleiset tiedot radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevasta suunnitelmasta on toimitettava komissiolle ennen kuin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset antavat luvan jätteen hävittämiseen, jotta tämä jäsenvaltio voi tarkastella näkemyksiä, joita komissio voi sille asiantuntijoita kuultuaan esittää, perusteellisesti siten, että komission ehdotukset voidaan ottaa huomioon ennen luvan antamista.

124 Yhteisöjen tuomioistuin on jo korostanut tämän osalta komissiolla tällä alalla olevan roolin merkitystä; ainoastaan komissiolla on kokonaiskäsitys ydinvoima-alan toiminnan kehityksestä koko yhteisön alueella (em. asia Saarland ym., tuomion 12 ja 13 kohta).

125 Kuten tämän tuomion 48 kohdassa todettiin, komissio antoi EA 37 artiklan mukaisesti 24.11.2005 päivätyn lausunnon, jonka mukaan tämä toimielin oli katsonut, että Temelínin ydinvoimalaitoksen muutostöissä missä hyvänsä muodossa syntyvän radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevan suunnitelman toteuttaminen tavanomaisen toiminnan yhteydessä tai yleisissä tiedoissa tarkastellun tyyppisessä ja laajuisessa onnettomuustilanteessa ei todennäköisesti aiheuta toisen jäsenvaltion alueella radioaktiivista saastumista, joka olisi merkittävää ihmisten terveyden tai veden, maaperän ja ilman laadun kannalta.

126 Lopuksi EA 38 artiklassa annetaan komissiolle toimivalta yhtäältä antaa jäsenvaltioille suosituksia ilman, vesistöjen ja maaperän radioaktiivisuustasoista ja toisaalta kiireellisessä tapauksessa antaa direktiivi, jolla se velvoittaa asianomaisen jäsenvaltion toteuttamaan komission asettamassa määräajassa kaikki tarvittavat toimenpiteet perusnormien rikkomisen estämiseksi sekä säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Jos tämä valtio ei noudata asetetussa määräajassa komission direktiiviä, komissio tai mikä tahansa toinen jäsenvaltio, jota asia koskee, voi EA 141 ja EA 142 artiklasta poiketen saattaa asian välittömästi yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

127 Kolmanneksi on muistutettava, että sekä Euroopan atomienergiayhteisö että sen jäsenvaltiot ovat ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen sopimuspuolia, ja tämän yleissopimuksen 1 artiklan ii kohdan mukaan kyseisen yleissopimuksen tavoitteena on muun muassa ”järjestää ja ylläpitää ydinlaitoksissa tehokkaita suojia mahdollisia säteilyvaaroja vastaan yksilöiden, yhteiskunnan ja ympäristön suojelemiseksi näistä laitoksista peräisin olevan ionisoivan säteilyn haitallisilta vaikutuksilta”.

128 Tämän osalta kyseisen yleissopimuksen 15 artiklassa velvoitetaan kukin sopimuspuoli toteuttamaan aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ydinlaitoksesta johtuva työntekijöiden ja väestön säteilyaltistus pidetään kaikissa tavanomaisissa käyttötilanteissa niin pienenä kuin kohtuullisin toimenpitein on mahdollista.

129 Lisäksi kyseisen yleissopimuksen johdanto-osan iii kohdassa todetaan, että ”vastuu ydinturvallisuudesta on sillä valtiolla, jonka lainkäyttövaltaan ydinlaitos kuuluu”, kun taas tämän yleissopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin sopimuspuolen on muun muassa huolehdittava sellaisten lainsäädäntöön ja valvontaan liittyvien järjestelyjen luomisesta, joihin kuuluu erityisesti ydinlaitoksia koskeva lupajärjestelmä ja ilman lupaa tapahtuvan ydinlaitoksen käytön kieltäminen, ydinlaitosten valvontaan liittyvä tarkastus- ja arviointijärjestelmä sen varmistamiseksi, että sovellettavia säännöksiä ja lupaehtoja noudatetaan, sekä sovellettavien säännösten ja lupaehtojen täytäntöönpanoa koskevat toimenpiteet.

130 Neljänneksi on muistutettava, että kuten tämän tuomion 45 ja 46 kohdassa jo korostettiin, niiden neuvottelujen yhteydessä, jotka johtivat kymmenen uuden jäsenvaltion liittymiseen unioniin 1.5.2004, komissio tutki kysymyksiä, jotka liittyivät näiden uusien jäsenvaltioiden ydinlaitosten, Temelínin ydinvoimala mukaan lukien, turvallisuuteen, mikä johti sellaisten yhteisön suositusten laatimiseen, joilla pyrittiin näiden ydinlaitosten parantamiseen niiden saattamiseksi turvallisuustasolle, joka vastasi vastaavien reaktorien turvallisuustasoa unionissa, ja komissio ja neuvosto seurasivat näiden suositusten tosiasiallista täytäntöönpanoa.

131 On myös korostettava, että jos Euratomin perustamissopimuksen perusteella käyttöön otetussa suojelujärjestelmässä on toimintahäiriö, jäsenvaltioilla on erilaisia toimintamahdollisuuksia sellaisten korjausten tekemiseksi, jotka voivat olla tämän osalta tarpeen.

132 Ensinnäkin EA 32 artiklassa kullekin jäsenvaltiolle annetaan oikeus esittää pyyntö EA 30 ja EA 31 artiklan perusteella vahvistettujen perusnormien tarkistamiseksi tai täydentämiseksi, ja komission on tutkittava jokainen tällainen jäsenvaltion pyyntö.

133 Seuraavaksi EA 142 artiklassa todetaan, että jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille Euratomin perustamissopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. EA 38 artiklassa kuvaillussa kiireellisessä tapauksessa tämä voidaan tehdä jopa viipymättä.

134 Lopuksi EA 145–EA 149 artiklassa määrätään EY:n perustamissopimuksen vastaavien määräysten tavoin tuomioistuinvalvontaa koskevasta järjestelmästä, joka koskee sekä neuvoston tai komission toimien laillisuutta että tapauksia, joissa jompikumpi niistä pidättäytyy toimen antamisesta Euratomin perustamissopimuksen vastaisesti.

135 Tässä tilanteessa on todettava, että kun jäsenvaltio on antanut kansallisen säännöksen, jolla ABGB:n 364 a §:n tavoin estetään, kuten ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, kieltokanteen nostaminen haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi, kun väitetty immissio tai sen vaara on peräisin teollisuuslaitoksesta, jolla on hallinnollinen lupa, kyseinen jäsenvaltio ei voi lähtökohtaisesti sulkea tällaisen säännöksen soveltamisalasta pois muissa jäsenvaltioissa sijaitseville ydinlaitoksille myönnettyjä lupia ja väittää oikeuttavansa tällaisen pois sulkemisen elämän, kansanterveyden, ympäristön tai omistusoikeuden suojelulla.

136 Tällaisessa pois sulkemisessa jätetään kokonaan huomiotta se, että yhteisön säännöstö, joka kuvataan tämän tuomion 111–134 kohdassa ja jonka soveltamisalaan tällaiset luvat osittain kuuluvat, myötävaikuttaa nimenomaan olennaisesti tällaisen suojelun varmistamiseen. Näin ollen kyseistä pois sulkemista ei voida luokitella tarpeelliseksi kyseisten suojelutavoitteiden kannalta, eikä sen siis voida katsoa täyttävän oikeasuhteisuutta koskevaa vaatimusta.

Velvollisuus tulkita kansallista oikeutta siten, että tulkinnalla varmistetaan kansallisen oikeuden yhdenmukaisuus yhteisön oikeuden kanssa

137 Kuten muun muassa ensimmäisen kysymyksen f kohdasta, toisen kysymyksen f kohdasta, kolmannen kysymyksen d kohdasta ja neljännen kysymyksen c kohdasta ilmenee, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii myös seurauksia, jotka voivat aiheutua siitä, että kansallisten tuomioistuinten tällä hetkellä hyväksymä tulkinta pääasiassa kyseessä olevasta säännöstöstä ei mahdollisesti ole yhteisön oikeuden mukainen.

138 Tämän osalta on muistutettava, että sen vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella, joka koskee EY 10 artiklaa mutta jota voidaan myös soveltaa EA 192 artiklan osalta, jäsenvaltioiden velvoite toteuttaa kyseisten määräysten perusteella kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia yhteisön oikeuden mukaisten velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi, sitoo kaikkia jäsenvaltioiden viranomaisia, myös tuomioistuimia niiden toimivallan rajoissa. Näin ollen kansallisen tuomioistuimen on kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan tulkittava sitä mahdollisimman pitkälle yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Jos tällainen yhteisön oikeuden mukainen soveltaminen ei ole mahdollista, kansallisen tuomioistuimen velvollisuutena on soveltaa täysimääräisesti yhteisön oikeutta ja suojata siinä yksityisille annettuja oikeuksia ja tarvittaessa jättää soveltamatta sellaiset säännökset, joiden soveltaminen johtaisi yksittäistapauksessa yhteisön oikeuden vastaiseen lopputulokseen (ks. mm. asia 157/86, Murphy ym., tuomio 4.2.1988, Kok., s. 673, Kok. Ep. IX, s. 353, 11 kohta ja asia C-262/97, Engelbrecht, tuomio 26.9.2000, Kok., s. I-7321, 38–40 kohta).

139 Kaiken edellä esitetyn perusteella on esitettyihin kysymyksiin vastattava, että kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää koskevan kiellon periaate Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla on esteenä sellaisen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen jäsenvaltion säännöstön soveltamiselle, jonka perusteella sellaista yritystä vastaan, jolla on edellytetyt hallinnolliset luvat toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan ydinvoimalan käyttämiseksi, voidaan nostaa kanne tästä laitoksesta peräisin olevan ja

naapurikiinteistöihin kohdistuvan haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi tai sen vaaran torjumiseksi, kun taas sellaisia yrityksiä vastaan, jotka omistavat jäsenvaltiossa, jossa oikeuspaikka on, sijaitsevan teollisuuslaitoksen ja jotka ovat saaneet siellä hallinnollisen luvan, ei voida nostaa tällaista kannetta, vaan niitä vastaan voidaan nostaa yksinomaan vahingonkorvauskanne naapurikiinteistölle aiheutuneiden vahinkojen vuoksi.

140 On myös vastattava, että kansallisen tuomioistuimen on kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan tulkittava sitä mahdollisimman pitkälle yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Jos tällainen yhteisön oikeuden mukainen soveltaminen ei ole mahdollista, kansallisen tuomioistuimen velvollisuutena on soveltaa täysimääräisesti yhteisön oikeutta ja suojata siinä yksityisille annettuja oikeuksia ja tarvittaessa jättää soveltamatta sellaiset säännökset, joiden soveltaminen johtaisi yksittäistapauksessa yhteisön oikeuden vastaiseen lopputulokseen.

Oikeudenkäyntikulut

141 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää koskevan kiellon periaate Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalalla on esteenä sellaisen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen jäsenvaltion säännöstön soveltamiselle, jonka perusteella sellaista yritystä vastaan, jolla on edellytetyt hallinnolliset luvat toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan ydinvoimalan käyttämiseksi, voidaan**

nostaa kanne tästä laitoksesta peräisin olevan ja naapurikiinteistöihin kohdistuvan haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi tai sen vaaran torjumiseksi, kun taas sellaisia yrityksiä vastaan, jotka omistavat jäsenvaltiossa, jossa oikeuspaikka on, sijaitsevan teollisuuslaitoksen ja jotka ovat saaneet siellä hallinnollisen luvan, ei voida nostaa tällaista kannetta, vaan niitä vastaan voidaan nostaa yksinomaan vahingonkorvauskanne naapurikiinteistölle aiheutuneiden vahinkojen vuoksi.

2) Kansallisen tuomioistuimen on kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan tulkittava sitä mahdollisimman pitkälle yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Jos tällainen yhteisön oikeuden mukainen soveltaminen ei ole mahdollista, kansallisen tuomioistuimen velvollisuutena on soveltaa täysimääräisesti yhteisön oikeutta ja suojata siinä yksityisille annettuja oikeuksia ja tarvittaessa jättää soveltamatta sellaiset säännökset, joiden soveltaminen johtaisi yksittäistapauksessa yhteisön oikeuden vastaiseen lopputulokseen.

Allekirjoitukset